

Függő játzmák

Az AMEGA beszélgetőpartnere: Dr. Zacher Gábor

a Péterfy Sándor Utcai Kórház Toxikológiai Osztályának
osztályvezető főorvosa, címzetes egyetemi docens

– **Tudja, mi köti össze több híres történelmi személyiséggel?**

– Csak nem a Sacher-tortára gondol, amit *Franz Sacher*, Metternich herceg híres udvari cukrásza talált ki, aki a dédnagyapám unokatestvére volt? Vagy esetleg arra, hogy Mozart dédnagyanyja is Sacher-lány volt?

– **Nem. Inkább arra, hogy az Önéhez hasonlóan sokak pályafutását alapvetően befolyásolta az allergia: Britannicus, Néró mostohatestvére a lószőr-allergiája miatt nem lehetett császár, és III. Richárd is jócskán kihasználta az eper-allergiáját.**

– *Zacher Gábor* pedig a latex-allergiája miatt nem lehetett sebész, így aztán toxikológus lett. De az említett történelmi alakokkal azért mégsem kellene egy sorba tenni...

– **Induljunk azért kicsit távolabbról. Hogyan került az orvosi pályára?**

– A puttony sokat számít: az, hogy mit kap az ember, és mit visz magával. Nekem az apám, a nagyapám és a bátyám is orvos volt és én is világeletemben orvosnak készültem. Soha semmilyen más pályát nem tudtam volna elképzelni magamnak.

– **Ilyen egyszerű volt?**

– Korántsem. Csak harmadszorra vettek fel az orvosi egyetemre. Az első felvételim alkalmával a KISZ-es – akinek akkoriban komoly szava volt és aki egyébként a mai napig ott dolgozik az egyetemen – azt mondta, hogy „nincs szükségünk orvosdinasztiákra”. Én valóban egy ötödik generációs orvosdinasztia tagjaként mentem felvételizni, így aztán eloldalogtam és valami munka után néztem.

Állatgondozónak mentem az MTA kutatóintézetének állatházába, ahol az volt a dolgom, hogy reggel hatra járjak be és rendbe tegyem a

kutyákat, a macskákat és a patkányokat, almot cseréljek, etessem-itassam őket. Magát a munkát nem igazán szerettem, de itt alkalmam volt találkozni azokkal az akkor még kezdő kutatókkal, akik mára az élettudományokban világhírűek lettek.

Hamarosan átkerültem az I. Nőgyógyászati Klinika koraszülött centrumába, ahol szintén igen „magasan kvalifikált” feladatomból volt: inkubátormosás, inkubátorszállítás és néha a halottak szállítása. Ezzel együtt is meghatározó volt számomra ez az időszak, mert olyan orvosokkal és nővérekkel találkoztam, akik a betegekhez való hozzáállás szempontjából a mai napig meghatározzák az életemet. Közülük is kiemelném *Kiszel János* professzor urat, a magyar koraszülött-ellátás megteremtőjét – a kérdést sem várva mondom: igen, ő a *Kiszel Tünde* apukája – és itt találkoztam először az akkor még fiatal tanársegéd *Tulassay Tivadarral* is, akit egyetemi rektorként tett egyik nem túl régi bejelentése kapcsán ma már az egész ország ismer.

– **És a második felvételi?**

– Azt magam rontottam el, rosszabb lett a pontszámom, mint egy évvel korábban. Harmadjára viszont már maximális pontszámmal vettek fel.

– **Milyen emlékei vannak az egyetemi évekből?**

– Munkával és tanulással telt ez az időszak. Már az első évtől bejártam a Honvéd Kórház baleseti sebészeti ügyeletére műtőssegédként, aztán harmadévtől elkezdtem mentőzni. Végigjártam a ranglétrát: voltam ápoló, mentőtiszt, aztán az egyetem befejezése után mentőorvos – mindvégig részmunkaidőben. Nagyon jó iskola volt és nagy szerelem.

Negyed- és ötödévben a II. Sebészeti Klinikára, hatodévből pedig a csepeli Weiss Manfréd Kórház traumatológiai ügyeletére jártam be kampózni. A csepeli kórház sebészeti osztályát akkor *Somogyi Szilveszter* vezette, egy elképesztően művelt és zseniális kezű traumatológus, aki nem átalotta egy lépkivétel közben megkérdezni az aszisztenciától, hogy fel tudják-e sorolni a műzsákat. Amikor 1986-ban megkaptam az orvosi diplomámat, nyilvánvalónak gondoltam, hogy én is traumatológus leszek.

– **Mi vonzotta a traumatológiában?**

– Mindig is a sürgősségi ellátás érdekelt. Az ottani, hirtelen meghozandó döntések pillanata. A végzés után sikerült bekerülnöm az Országos Baleseti Intézetbe, de innen néhány hónap után behívtak katonának. A pécsi tüzérlaktanyában, majd Verőcén, végül Budapesten töltött katonaidő után a Honvéd Kórházban kaptam állást. Itt dolgoztam 10 évet, a sürgősségi betegellátás volt a szakterületem.

– **Hogyan derült ki a latex-allergiája?**

– Hónapokon át szenvedtem, mire rájöttem, mi a bajom. Először csak viszketett a kezem, aztán jöttek a hólyagok. Ez egy sebésznél nyilván nem szerencsés. A zokni és az alsónemű gumija is kiütéseket okozott. Emiatt van az, hogy zoknit csak akkor hordok, ha nagyon szükséges. Kiderült, hogy nemcsak a gumira, hanem több illatanyagra is allergiás vagyok. Ez elég olcsóvá teszi az életemet, hiszen nincs szükségem márkás arcszeszekre, borotválkozni nem nagyon szoktam, és sampont se nagyon használok, nincs mire. Gyakorlatilag lehetetlenné vált, hogy órákon át gumikesztyűben legyek a műtőasztal mellett.

A döntést végül én hoztam meg, amikor egyszer egy csúnya gennyes felülfertőződés alakult ki a kezemen: tudtam, hogy eljött a pillanat, amikor abba kell hagynom a sebészkedést.

– **A baleseti sebészet és a toxikológia mégsem rokon szakmák. Hogy történt a váltás?**

– Ez nem váltás volt, hanem újratekzés. Néhány héttig egy betegszállító cég orvosigazgatójaként tevékenykedtem, de hamar rájöttem, hogy ez az öltönyös-nyakendős-tárgyalós történet nem az én világom, és hat hét után elköszöntem tőlük. Nem sokkal ezután összefutottam egy régi kollégámmal, *Berényi Tamással*, aki meg-

kérdezte, lenne-e kedvem a Korányi Sándor Kórház mérgezési osztályán dolgozni. Mentősként gyakran jártam oda, ismertem a helyet, mindig kicsit misztikusnak tűnt a zárt ajtók, az öngyilkosok és a mérgezettek miatt. Azt mondtam magamnak, próbáljuk meg. Amikor odakerültem, mindent újra kellett tanulnom. Ma már roppantul élvezem ezt a munkát, az orvosi hivatás egyik legszebb részének tartom.

– **Ön naponta kerül az élet sűrűjébe, találkozik a bajjal és a nyomorral, és azt mondja, élvezzi a munkáját. Mi ebben az élvezet?**

– Akik hozzánk kerülnek, azoknak tényleg nem dialmenet az életük. Azonban itt olyan szakmai sikerélmények érnek, amelyekre máshol aligha tehetnék szert. Ha egy súlyos állapotú mérgezett beteg bekerül az osztályra,

---

A puttony sokat számít: az, hogy mit kap az ember, és mit visz magával.

---

gyakorlatilag a mi döntésünktől függ, mi lesz a sorsa. És ezt figyelje: a halálozások száma nálunk 25–30%-kal kevesebb, mint egy átlagos belgyógyászati osztályon. Ez elsősorban a körülmények ellenére is példaértékű ápolói munkának és a nagyon jó, fiatal csapat lelkiismeretes munkájának köszönhető.

– **Mit érdemes még tudnunk erről az osztályról?**

– A fővárosban egyedül a mi kórházunkban működik toxikológiai osztály, és országos viszonylatban sincs túl sok hasonló. Tevékenységünk elég széles területet ölel fel: mi kezeljük a mérgezéses és a kihűlt betegeket, az önakasztott sérülteket. Évente nyolc és fél ezer ember fordul meg nálunk, akiknek a háromnegyede öngyilkosságot követett el. Másodikként azok következnek, akik kábítószer-túladagolás miatt kerülnek hozzánk, ez körülbelül 800–900 esetet – nem főt, hiszen sok a visszaeső – jelent egy évben. Végül pedig ide szállítják a vízbe fúlt és kimentett embereket is.

Külön csoportot alkotnak a kihűlt betegek – érdekes módon csak mintegy 80%-uk hajléktalan, a többiek idős emberek, akik nem tudják előteremteni a fűtésre valót, vagy olyan nehéz sorsú, egyedül élő emberek, akik elbódultak valamilyen gyógyszertől, és otthon fagytak meg. Mindenesetre a kizárólag VIP-ellátáshoz szokott döntéshozókat néha érdemes lenne szembesíteni a valósággal.

– **Apropó, szembesítés. Lehetnek függőségei egy toxikológusnak?**

– Hát hogyan! Közülük az első és legfontosabb talán a mogyorós csokoládé függőségem: mogyorós csoki most is van a kórházi fiókomban. Egy percen belül eszem meg a 10 dekás mogyoróst. Egyetemista koromban képes voltam kiszállni a metróból, hogy csokit vegyek, és mire visszazálltam, már meg is ettem.

A másik függőségem a pipázás: 1975 óta pipázom, erről nem mondok le, ez apai ágon öröklött szenvedély. Persze tudom, hogy egészségtelen, minden szakmai érvet ismerek, de nincs motivációm a leszokáshoz. Ehhez kapcsolódik a pipagyűjtés. Van egy kisebb pipagyűjteményem, úgy négyszáz darab – a világ minden tájáról hoztam már pipát.

De gyűjtöm még a barokk és a reneszánsz kor trombitazenéjét is. Közel ezer bakelitlemezem és hatszáz cédém van. Valamikor régen, még *Maurice André* magyarországi koncertjén szerettem meg ezt a zenét.

Idesorolható talán az, is hogy megőrülök a karácsonyi fényekért, és minden évben nagyon kivilágítom a házunkat. Tudom, hogy ez sokak szerint ciki, de a családom rám hagyja...

És persze nem maradhat ki a felsorolásból az edzésfüggőségem sem. Igyekszem hetente ötször lefutni a magamét, egész pontosan 5 kilométert, télen futógépen a pincében, jó időben pedig kint. Ha ez kimarad, fizikálisan már nem érzem jól magam, viszont a futás kilazít, idegi értelemben is. A monoton mozgás nem igényel nagy szellemi erőfeszítést, közben különösebben nem pörög az agyam, mégis valahogyan a helyükre kerülnek a dolgok, és időnként jó ötleteim is támadnak. Egy bizonyos kor után az emberre már észrevétlenül rárakódik évente egy-két kiló, ezt mindenképpen meg lehet előzni a mozgással.

– **Ön közkedvelt médiaszereplő, az egyik legismertebb orvos az országban. Szereti ezt a szerepet?**

– Mindenekelőtt szeretném hangsúlyozni, hogy nem én jelentkeztem a médiánál, hogy kérdezzenek, mert érdekes dolgokat fogok mesélni. Régen is előfordult füstmérgezés vagy kigyómarás, de az újságoknak ez nem volt téma, ma pedig címlapon tálalt szenzáció lesz belőle. Azóta érdekesek ezek az ügyek, amióta létezik bulvársajtó. Úgy gondolom, hogy ezekben a lapokban is lehet úgy beszámolni az érdeklődésre számot tartó esetekről, hogy ne legyen szen-

zációhajhász. Ha pedig a példányszámot vagy az olvasótábort vesszük alapul, akkor igenis fontos az ilyen megjelenés.

A gyakori médiaszereplés oka nem az exhibitionizmus. Úgy érzem, hogy az a tudás, aminek én a birtokában vagyok, sokat segíthet az embereknek, és magától értetődőnek tartom, hogy az általam hasznosnak ítélt információkat megosztam másokkal. Ha erre van némi képességem, akkor ez nem lehetőség, hanem kötelesség.

Másrészről pedig az ilyenfajta kommunikáció a kórháznak és a szakmának is elemi érdeke. Legyen szó mérgezett paprikáról, szénmonoxidról, ünnepi depresszióról vagy túlzott gyógyszerfogyasztásról, érdemes beszélni róla. Fontos, hogy hírverésen túl nevelő szándék is legyen egy nyilatkozatban, hiszen fontos információkat lehet átadni az embereknek, főleg a fiataloknak.

A sajtó képes hozzájárulni a prevencióhoz. Egyértelműen a médiának köszönhető, hogy az utóbbi években jelentősen csökkent a téli ünnepek alatt elkövetett öngyilkosságok száma. Karácsony előtt menetrendszerűen megkerestek az újságírók, én pedig menetrendszerűen elmondtam az aktuális fekete statisztikát. Ezek a nyilatkozatok valami módon azt eredményezték, hogy az emberek jobban odafigyelnek egymásra.

Régen a karácsony vagy a halottak napja csúcsidőszaknak számított, ma már szerencsére nem, ahogyan a gombamérgezések és a pincebalesetek is csökkentek, hatott a felvilágosítás, a folyamatos ismeretterjesztés. Persze bejött a drog, a hajléktalanságból adódó krízisek, az alkoholmérgezések száma sem csökkent, a fiatalok péntekenként nekiindulnak az éjszakának, és lehet, hogy nálunk kötnek ki, de gyógyítunk mi már milliomost és politikust is.

– **Az Önök osztályán nemcsak a fővárosban, hanem országos szinten is egyedülálló munkát végeznek. Ismerik magukat az alapellátásban dolgozók?**

– Egyre jobban és egyre többen ismernek minket. Emellett az ismertségünkkel arányosan a megítélésünk is látványosan javul mind a szakma, mind a lakosság szemében. Megalakulásunk idején még elég rossz csengése volt a toxikológiai osztálynak, az egész egy igen negatív hangulatú mítoszba volt beágyazódva, amiből csak nehezen tudtuk kiásni magunkat. Mára azonban megváltozott ez a szemlélet.

– **Mitől változott a megítélésük?**

– A változás motorja a média szüntelen érdeklődése volt. A mi osztályunkon mindig történik valami, amire egy-egy TV-csatorna vagy újság „rámozdul”. Így hamar bekerültünk a köztudatba és egyértelműen pozitív kontextusban jelentünk meg.

A szakmai elismertségünk látványosan növekedett, ami – ha közvetett módon is, de az anyagiakban is megmutatkozik. Például ha pályázunk valahol valamire, már nem kérdeznak vissza, pontosan tudják, kik vagyunk és mit csinálunk. Az utóbbi időben szinte nem volt olyan pályázat, amelyen ne jártunk volna eredménnyel.

– **Felfigyeltek Önökre a „pénzosztó” illetékesek is?**

– Minden jel szerint. Az osztályunk hosszú éveken át csak veszteséggel volt képes működni. Ez nem a felelőtlen gazdálkodás miatt alakult így, hanem amiatt, mert a központi finanszírozásban a toxikológiai betegek mindig a sor végén álltak. Csaknem öt évig tartó, egyrészt sajtón keresztüli, másrészt különböző fórumokon történő „kiabálás” és levelezgetés után valami megváltozott. Ma már kimondhatjuk, hogy értékarányossá vált a finanszírozás, az osztályunk szinte nullszaldóval működik.

– **Ezek szerint kifizetődő a közszereplés?**

– Az anyagi támogatások elnyerése nagyon fontos, ám van, ami csaknem ugyanennyire fontos. A mi osztályunk szakmailag sokáig bezárkózott. Ma gyakran járunk előadásokra, részt veszünk az egyetemi képzésben, a főiskolán önálló tantárgyat oktatunk. Minden jel szerint eredményesen kommunikáltuk a felnövekvő orvos-generáció felé, hogy nálunk érdekes beteganyag van, itt nagyon sokat lehet tanulni.

– **A szakmai utánpótlással ezek szerint nincs gond?**

– Nálunk nincs hiány a rezidensekben, mi több, a jelenlegi állománnyal az elkövetkezendő egy-két évtizedre biztosítani tudjuk az ellátás folytonosságát. Ebben szerintem nagy szerepe van az osztályunk gyakori média-megjelenéseinek.

– **Hol áll a magyar toxikológia nemzetközi összehasonlításban?**

– Elődeink 1949-ben, tehát éppen hatvan évvel ezelőtt kezdtek el – a világon elsőként – a belgyógyászat berkein belül foglalkozni mér-

gezett betegekkel. És nem központi utasításra, hanem a kollégák érdeklődéséből fakadóan.

A magyar toxikológia a szakmai felkészültséget, a betegek számát és a terápiás beavatkozásokot illetően ma sincs lemaradva a világ többi részétől. Sőt, az élvonalban vagyunk. Nyilván folyamatosan tanulmányozni kell a szakirodalmat, hiszen sok új gyógyszer kerül forgalomba, aminek lehet mellékhatása, szövődménye és lehetséges a túlادagolása.

Sok érdekességet tartogat a toxikológia egyik része, a toxinológia, mely a méreggel élő állatokkal foglalkozik. Ha úgy vesszük, mi itt, Közép-Európában el vagyunk kényeztetve, „csupán” két viperafaj jelent veszélyt, ellentétben Ausztráliával, Dél-Amerikával, Közép-Afri-

---

Nekünk odahaza egyetlen drogprevenációs stratégiánk van: nagyon szeretjük és ismerjük a gyereket.

---

kával, ahol hemzsegek a mérges pókok, skorpiók – a tengeri „szörnyekről” nem is beszélve.

– **Ön fényes karriert, sokkal magasabb fizetést érhetne el, számtalan más helyen várják. Nem gondolkodott a váltáson?**

– Megmondom őszintén, hogy felmerült már bennem. Korábban Nyugat-Európába és Amerikába is hívtak, de így ötvenen túl már nem indulnék útnak. De másik irányba is lehetne váltani. A kábítószeres betegek között van egy olyan réteg, amelyik gazdagon megfizet mindent, amikor meg akar gyógyulni. Ez azonban nem vonz engem. Egy korábbi interjúban ezt úgy fogalmaztam meg, hogy én szeretem a vért, a verejtéket és a könnyeket.

Lehet, hogy ez furcsán hangzik, de én ebben nőttem fel. Sürgősségi osztályon, traumatológián dolgoztam, mentőztem, és ezek nem azok a szakmák, ahol keresztbe tett lábbal azt tudom mondani a velem szemben ülőnek, hogy „uram, százezer forint”. Nekem segítenem kell azoknak az embereknek, akik erre rászorulnak. És a borítéknál jóval többet jelent egy köszönet vagy egy egészségesen távozó ember. Jóllehet köznapi

értelemben nem ezt szoktuk érteni rajta, de én úgy gondolom, hogy valami ilyesmi a szeretet.

– **Korábban aktívan politizált. Mi indította a politikai szerepvállalásra?**

– Meggyőződésem, hogy ha az ember elér a szakmájában egy bizonyos szintet, akkor vannak bizonyos politikai, közéleti kötelességei is.

Én klasszikus polgári családból származom, és korábban valóban a Fideszben politizáltam. Jobboldali családban nevelkedtem, és mivel édesapám a börtönt is megjárta, érthető módon nem rajongtam a szocialista rendszerért. Ezt csak megerősítette az az élmény is, hogy amikor közelben lakó gyerekként 1973. március 15-én a Petőfi-szobornál a rendőrök elől menekülő tömegbe

---

Sok művész alkotott zseniálisat kábitószer hatása alatt, de az átlag nem így végzi, ez nem lehet a minta.

---

keveredtem, egy lovasrendőr kardlappal akkorát ütött a vállamra, hogy eltörött a kulcscsontom.

A politikai életben 1994-től vettem részt. Akkor indultam először az önkormányzati választásokon, és sikerült is bekerülnöm a testületbe. Később a Pest megyei közgyűlésbe is beválasztottak, ahol az egészségügyi bizottság alelnöke lettem. Örülök, hogy az akkori dinamikus fejlődésnek talán egy picit én is részese voltam. Sajnos később megszakadt a kapcsolatom a korábban engem támogató párttal, mivel el mertem mondani azt, ami nem tetszett.

Szerencsére rájöttem: jobban járok, ha inkább a szakmámra összpontosítok. Ez persze nem jelenti azt, hogy véka alá rejtem a véleményemet. Az butaság lenne. Aki sokat szerepel a nyilvánosság előtt, attól elvárható, hogy időnként a saját tevékenységétől teljesen eltérő ügyekben is megszólaljon. Hitelesen és felkészülten.

Hasonlóképp feladatomban tekintem a médiában való szereplésemet is, mert úgy vélem, hogy ebből a toxikológiai osztálynak is haszna származik. Hiszen nagyon fontos, hogy a keleti határszéltől a nyugatiig ismerjék meg a nálunk folyó gyógyító munkát. Ha más kórházaknak, kollégáknak olyan betegük van, aki speciális toxikológiai ellátást igényel, akkor vegyék fel a

telefonot, és szóljanak ide. Ha olyan a beteg, mi azonnal átvesszük, vagy ha kell, bármilyen más segítséget, tanácsot is megadunk.

– **Ha már a tanácsoknál tartunk. Akár a saját érintettsége okán is – hiszen kamaszkorú fia van – milyen családi, apai stratégiát javasol arra, hogy megóvjuk gyermekeinket a drogoktól?**

– Nekünk odahaza egyetlen drogrevenziós stratégiánk van: nagyon szeretjük és ismerjük a gyereket. Sokat beszélgetünk vele, átlátjuk a napjait, teendőit, ismerjük a barátait, tudjuk, mikor mi foglalkoztatja. Amikor érte megyek az iskolába, már messziről látom a fején, hogy milyen napja volt, vagy ha reggel a kórházból felhívom amikor ébred, és beleszól a telefonba, már tudom hogyan aludt.

Sokszor kérdezik tőlem a szülők, miből vehették volna észre, hogy a gyerekük drogozik. Nem azt kell észrevenni, hanem azt, hogy valami nem stimmel. Ehhez persze folyamatos figyelem és kontaktus kell, hiszen a gyerek a „mi történt” típusú kérdésekre azt feleli, hogy semmi, de ha sokszor beszélgetünk, csak úgy kötetlenül, akkor megtudjuk, mi foglalkoztatja, vannak-e gondjai, csalódásai, konfliktusai, és azt is hamarabb észrevevesszük, ha megváltozik. Persze, én könnyen beszélek, mert az én fiam, *Bendegúz* igazán fantasztikus gyerek.

– **Ön is nagyon pörög. Mikor tud lazítani?**

– Én igazi munkamániás vagyok, naponta csak 4-5 órát alszom. Lazítani csak akkor tudok, ha külföldön vagyok. Itthon mindig be van kapcsolva a telefonom, mert szeretem tudni, mi zajlik az osztályomon. Mindig nagy a forgalom, rengeteg a beteg.

– **Hogyan viseli el ezt a tempót a családja?**

– Előbb beszélünk a szenvedélyeimről, de a legfontosabb kimaradt: ez a családom. Számomra nagyon sokat számít a családi háttér, a család szerepe döntően fontos. Nem véletlen, hogy a toxikológiai osztályon közöttünk nincs olyan, aki egyedül nevelné a gyermekét. Egész családok vannak, ahol mosolyog az ember, amikor elindul, és mosolyog, amikor hazaér. Ehhez a munkához ez kell. Ha üres lakás várná az embert, annak előbb-utóbb súlyos hatásai lennének. Nekem nagy a szerencsém: a feleségem nyugodt légkört teremt otthon, és a mindennapi munkámhoz erőt ad ez a biztonságos otthoni háttér.

– **Mivel tölti a szabadidejét?**

– Leginkább úgy, hogy nem csinállok semmit. Pipázom, bambulok ki a fejemből vagy elszöszölök kicsit a kertben, olvasok, bár abból leginkább szundikálás lesz... Ha nyaralni megyünk, akkor itthon marad a mobil, és legalább egy hét kell, amikorra nem ájulok be este kilenckor az ágyba a még otthonról hozott fáradtságtól.

Nálunk az osztályon az a szabály, hogy mindenki egy hónapra megy szabadságra, és az alatt nem zaklatható. A többieknek ilyenkor nehezebb, de tudják, hogy az az egy hónap nekik is ilyen lesz majd.

– **Hogy tekint a jövőbe?**

– Erre a szakterületre mindig szükség lesz. Válság idején különösen. A múlt század gazdasági világválsága idején rengeteg öngyilkos volt, és most is megszorodott a számuk.

Néhány hónapja kezdődött egy újfajta tendencia, melynek során nem párkapcsolati konfliktus, munkanélküliség, alkoholbetegség vagy bármi egyéb miatt lesz valaki öngyilkos, hanem azért, mert kilátástalan pénzügyi helyzetbe került. Ilyennel eddig nem találkoztunk, most viszont hetente két-három esetet jegyzünk.

– **Hogyan fogalmazná meg a szakmai ars poeticáját?**

– Ne vezekeljünk mások bűneiért! Bár nap mint nap komoly tragédiákkal találkozunk, sohasse törekedjünk arra, hogy beleéljük magunkat a beteg helyzetébe, mert csak kívülállóként tudunk segíteni. Ha mindenkinek a gondját a vállunkra vesszük, egy idő után mi is rámegyünk. Próbáljunk segíteni az embereknek, hallgassuk meg a problémáikat, tegyünk meg minden tőlünk telhetőt, de mindig tudjuk, hogy *azok az ő problémáik*. Nem vihetjük haza azokat, mert akkor felörlődünk. Egy dolog ráz meg a mai napig: az értelmetlen gyerekhalál. A többi esetben keresztüllépek.

Fontos lenne, hogy erősítsük a fiatalok önértékelését. Vannak, akik úgy vélik, ha nem használnak drogokat, nem fogadja be őket a társaság. Na és akkor mi van?! Nem azzal kell elismerést kivívni, hogy értelmetlen kockázatot vállalunk. Persze kétségtelen, hogy sok művész alkotott zseniálisat kábítószer hatása alatt: *Jules Verne, Pablo Picasso, Jimi Hendrix* és sokan mások. Ők mind kivételes személyiségek voltak, de az átlag nem így végzi, ez nem lehet a minta. ■